

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol le
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in.

Četrt leta
Ljubljani.

LETO VI.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 27. oktobra 1923.

Telefon štev. 552

127.

Dr. Henrik Sleska, član upravnega sodišča za Slovenijo.

O tožbah na upravno sodišče.

Tekom preteklega stoletja se je po kontinentalni Evropi razvilo stremenje po takih pravnih institucijah, ki naj omogočijo direktno, neodvisno in neinteresirano pravno kontrolo tudi pri rešitvah upravnopravnih stvari. Pri civilnosodnem postopanju je sodnik neodvisen in neinteresiran, pri kazenskem sodnem postopanju je sodnik istotako neodvisen, a v namen, da bodi tudi neinteresiran, imamo posebne državne pravdnike, ki zagovarjajo državni interes. Pri upravi pa nikakor ne moremo govoriti o neodvisnosti in o neinteresiranosti njenih organov. Ti organi so pri reševanju odvisni od ministrov in ti zopet neposredno ali posredno od parlamentarnih večin, dvornih krogov, vojaških klik, bankarskih mrež itd. Neinteresirani pa upravni organi tudi niso, saj morajo skrbeti za zadovoljitev javnih koristi in nimajo zastopati interesov posameznikov. Interesi posameznika uživajo tedaj potrebno zaščito s strani upravnih oblasti le v toliko, kolikor to zahteva javni interes. Res da je v javnem interesu tudi točno izvrševanje obstoječih zakonov in brezpogojno spoštovanje tujih pravic. Pogosto pa upravno oblastvo določeno smer javnih interesov tako enostransko zastopa, da ne upošteva ravnokar navedenega občega in osnovnega javnega interesa, ki se tiče spoštovanja tujih pravic.

V naši državi smo si pomagali z ustanovitvijo posebnih sodišč. Za razsojanje upravnih sporov imamo upravna sodišča in državni svet kot vrhovno upravno sodišče. Njih člani

so stalni, nepremestni in neodvisni pri izrekanju pravice in sodijo kolegijsko, prvi v oddelkih treh sodnikov, drugi v oddelkih petih sodnikov.

Za Slovenijo obstoja posebno upravno sodišče. Sedež mu je začasno v Celju, kar pa je kljub centralni legi v Sloveniji neprimerno z ozirom na dejstvo, da Celje ni sedež drugostopnih upravnih oblastev in da nima primerne pravne biblioteke.

Ker prihaja na naše upravno sodišče mnogo tožb, za katere ni pristojno in ki niso pravilno sestavljene, hočem na kratko pojasniti kdaj je tožba na upravno sodišče dopustna in kako bodi sestavljena.

Ustroj in pristojnost upravnih sodišč in postopanje pri njih uravnava zakon o drž. svetu in upravnih sodiščih od 17. maja 1922, Služ. Nov. št. 111 (Uradni list št. 167, kos 60), in kraljevska uredba o poslovnem redu državnega sveta in upravnih sodišč od 5. septembra 1922, Služ. Nov. št. 196 (Uradni list št. 302, kos 97).

Poedina fizična oseba kakor tudi poedina pravna oseba (n. pr. društva raznih vrst, ustanove, javnopravna telesa teritorialnega ali stanovskega značaja, zavodi s pravno osebnostjo itd.), ki meni, da je drž. upravno oblastvo ali samoupravno oblastvo (krajevna samouprava) s svojim upravnim aktom ali odločbo (razsodbo, naredbo) kršilo pravico ali v zakonu osnovan neposredni osebni interes, ima vobče le pravico pritožbe na eno višje upravno oblastvo. Ako dotična fizična ali pravna oseba meni, da je tudi višje upravno oblastvo v svoji lastnosti kot druga stopnja kršilo pravico ali v zakonu

osnovan neposredni osebni interes tožiteljev, pa sme vložiti tožbo na upravno sodišče, odnosno ako je drugostopnje upravno oblastvo ministrstvo, tožbo na državni svet. Pri nas velja tedaj načelo dveh upravnih stopenj ali instanc. Le izjemoma, kadar je ministrstvo kot prva (najnižja) instanca izdala svojo odločbo ali kadar kak specialen zakon izrecno izključuje pritožbo od nižje na višjo upravno stopnjo, takrat gre zoper upravni akt upravnega oblastva, ki je v konkretnem primeru v najnižji stopnji odločalo, tožba neposredno na upravnosodno instanco, tedaj v prvem primeru na državni svet v Beogradu, v drugem pa na upravno sodišče. V smislu prehodnih odredb naše ustave (čl. 134, odst. 5) gre včasih pritožba od pokrajinske uprave za Slovenijo neposredno na državni svet. To pa velja le za primer, da je pokrajinska uprava kot prva in poslednja stopnja odločala in bržkone le pod pogojem, da je pokrajinska uprava postopala namesto ministrstva (t. j. običajne III. ali vrhovne instance), ne pa kadar je rešila stvar kot pokrajinska instanca (t. j. običajna II. ali srednja instanca).

Zoper odločbo druge upravne stopnje v nobenem primeru ne gre pritožba na eventualno višje upravno oblastvo kot tretje stopnje, in sicer potem ne, če bi tega prejšnji zakoni dovoljevali ali predpisali. Le z novim zakonom bi se smela izjema določiti.

Iz nastopne razpredelnice je razviden običajni inštančni tek v nekaterih važnejših granah javne uprave:

Prvostopno upravno oblastvo	Drugostopno upravno oblastvo	Upravnosodna instanca
1. Okrajno glavarstvo, politična ekspozitura, mesni magistrat (kolikor upravlja posle prvostopnega upravnega oblastva);	1. Pokrajinska uprava (in to oddelek za notranje zadeve, za kmetijstvo, za prosveto in vere, za soc. politiko, odnosno poedini oddelki ministrstev v Sloveniji (od. min. za trg. in industr., zdravstv. ods., direk. šum, gradb. direk., generalni inšp. vodil);	Upravno sodišče.
2. Policijsko ravnateljstvo, policijski komisariat;	2. Pokrajinska uprava (oddelek za notr. zadeve);	Upravno sodišče.
3. Okrajni šolski svet;	3. Višji šolski svet;	Upravno sodišče.
4. Okrožni rudarski urad;	4. Rudarsko glavarstvo;	Upravno sodišče.
5. Okrožni agrarski urad;	5. Agrarska direkcija;	Upravno sodišče.
6. Okrajno davčno oblastvo, davčna administracija;	6. Delegacija ministrstva financ, odnosno deželna pridobinska komisija;	Upravno sodišče.
7. Komisija za občo pridobnino;	7. Deželna pridobinska komisija;	Upravno sodišče.
8. Cenilna komisija za dohodnino;	8. Prizivna komisija za dohodnino;	Upravno sodišče.
9. Okrajno finančno ravnateljstvo;	9. Ministrstvo financ (gen. direk. posred. poreza);	Državni svet.
10. Občina (odbor ali predstojništvo) v krajevno policijskih stvareh;	10. Okrajno glavarstvo;	Upravno sodišče.
11. Občinski (odbor in drugih nego krajevno-policijskih stvareh);	11. Pokrajinska uprava, odnosno poedini oddelki ministrstev v Ljubljani;	Upravno sodišče.
12. Pokrajinska uprava;	12. A. ali brez pritožbe, ali B. ministrstvo;	Glej izvajanja zgoraj. Državni svet.
13. Razni pokrajinski oddelki ministrstev v Ljubljani.	13. Vobče ministrstvo;	Državni svet. (Konec sledi.)

Med papirno in zlato marko.

Sedaj so tudi že v Nemčiji sami na borzah opustili notiranje papirne marke. Milijarde skačejo okoli kakor mušice nad toplim poletnim močvirjem. Rekli smo že, da se je vlada pred prehodom v pravo zlato valuto odločila za začasno uvedbo nove marke, imenovane »zemeljska marka«. To označbo so sedaj opustili in imenujejo nanovo vpeljana marko »rentna marka«. Uradni razglas od 15. oktobra pravi tako-le: Pooblašilni zakon določa ustanovitev nemške rentne banke. To naredbo je pa smatrati samo kot prehodno stopnjo do končne rešitve vrednostnega vprašanja, ki obstoji le v povrnitvi k zlati marki. Predpogoj za

to končno rešitev je pa predvsem razjasnitev notranjopolitičnega in zunanje-političnega položaja. — Kar smo mi zmeraj poudarjali —

Nemško rentno banko bodo napravili zastopniki industrije, bank, trgovine in obrti. Člani upravnega sveta so izvoljeni iz vodilnih krogov vsega nemškega gospodarstva. — Nemška rentna banka bo dala državi na razpolago plačilna sredstva v znesku 1.2 milijarde rentnih mark.

Istčasno z izdajo rentne marke ustavimo izdajo papirne marke in zajezimo tako njen inflacijski val. Rentna marka bo prišla v promet v par tednih. Da pa dobi država kolikor mogoče hitro dosti plačilnih sredstev, je sklenila izdajati majhne

dele zlatega posojila v znesku 1, 2 in 5 dolarjev do skupnega zneska 200 milijonov zlatih mark. Da pa slednjic ne bo preveč plačilnih sredstev v prometu, hoče država tekom prihodnjega februarja zamenjati na željo lastnikov nakaznice zlatega posojila z rentno marko.

Tako pravi uradni razglas. Zakonito plačilno sredstvo bo torej rentna marka, papirna bo samo še za drobiž. Zlata marka pride pozneje na vrsto. Nova marka je papirni denar, ki se od dosedanje papirne marke razlikuje v dveh ozirih: prvič, da je emisija kvantitativno in časovno omejena, drugič pa, da je marka krita in da jo lahko zamenjamo. Finančniki pravijo, da so vse te garancije precej problematične vrednosti.

Realno pokritje ima pomen le tedaj, če se bo vlada res omejila samo na imenovani znesek 1.2 milijarde; sicer pa izgublja pokritje pomen prav tako, kakor se množi obtok rentne marke. In pravijo, da bo zelo težko držati se omenjene kvantitativne in časovne meje.

Vrhu tega pa tudi zunanji politični položaj Nemčije ni tak, da bi nova marka mogla obstati do končne rešitve tega položaja. Če bo ruhrska kriza enkrat definitivno končana, bo gotovo prišlo do pogajanj o financiranju ali delnem financiranju reparacij potem mednarodnega posojila. Tedaj bodo pa gotovo zahtevali od Nemčije manj problematično valutno reformo.

Angleški finančni krogi pa gledajo na nemške poskuse z novo marko sploh s prav očitnim dvomom o uspehu; pravijo, da je nevarnost inflacije prevelika in da bo prav težko ogniti se je.

Vse to, kar smo napisali, velja seveda le za slučaj, da ostane Nemčija v dosedanjih obliki. Dogodki zadnjih dni pa Nemčiji tudi v tem oziru ne obetajo nič dobrega.

Pošta trgovcem.

Pošta je pred kratkim osrečila trgovce z blagohotno izjemo v pristojbinskem postopanju, ki jasno osvetljuje naklonjenost tega državnega prometnega zavoda napram domačemu trgovstvu, ki je itak važno nosilo pretežno večino državnih bremen na svojih šibkih ramah.

Poština oblast je odredila, da imajo trgovci in trgovska podjetja za naprej plačevati za ocarinjene pakete »tantieme« po 2 Din, mesto dosedanje pristojbine 20 par, ki torej ostane za druge naslovnike še nadalje v veljavi.

Ne bomo se spuščali še enkrat v razpravo o famoznih tantijemah, za katere nam poština uprava še danes dolguje pojasnila, ugotoviti hočemo samo, da se z ugledom državne uprave nikakor ne ujema, da občinstvo plačuje odredene nagrade izvršilnim organom za posle, ki jih imajo državni uslužbenci opravljati v okviru predpisov.

Naravno bi bilo, da državna uprava sama nagradi organe, ki ji izvršujejo dobičkanosen posel ocarinjenja; če je pa res skrb za gmočno izboljšanje uslužbenstva bil povod za uvedbo čudnih »tantiem«, bi se bila stvar brez tega neokusnega pojma dala napraviti.

Če poština pristojbina pri ocarinjenju ne dopušča še dodelitev kakih nagrade za uslužbenstvo, se pač za primerno vsoto poviša, kakor se to brez pomisleka pri drugih pristojbinah zgodi.

Pristojbinske izjeme povzročajo na vsak način obremenitev poslovne administracije. V strogi doslednosti pri izvajanju omenjene odredbe bo sigurno prišlo do nesoglasij med izvršilnimi in kontrolnimi organi. Kdo je upravičen do nižje in komu se zaračuni višja tantijema, osobito če iz naslova ni popolnoma jasno, da gre za trgovca, če ga uslužbenec carinjalne pošte osebno ne pozna?

Seveda bodo naslovniki vplivali na odpošiljatelje, da se njihov značaj v naslovu opusti. — Kdo bo tukaj merodajen? Poština uprava si je nakopala prav izdaten vir za spore, ki bodo zopet dobrodošla krma njenim birokratom.

Podražitev bo nosilo občinstvo, posredno ali neposredno, občutil jo bo vsak odjemalec blaga.

Privoščimo iz srca poštnim uslužbencem za njihovo naporno in odgovornostno polno službo kak priboljšek k pičlim prejemkom iz državne blagajne; ne da se pa z lepa utemeljiti načelo, po katerem se te carinjalne nagrade ravno neposredno pri carinjalni pošti zaposlenim organom priznava. Dejstvo je, da niso ti uslužbenci prav nič več obremenjeni z delom kakor vsi drugi, ki še imajo opravka z inozemskimi pošiljkami do dostave naslovnikom.

Podpirati vneto pri službenih opravilih na račun stranke, bi pa utemeljevalo še celo vrsto drugih fantazij, ki se prav nič ne razločujejo od toliko zaničevanih in ponižajočih napitnin.

Paketni promet z inozemstvom vrže naši upravi prav čedne dohodke, pošta bi komaj občutila, ko bi

nagradila iz tega dobička svoje osebe.

Kot čisti dobiček se sme n. pr. računati zadnji pristojbinski povisek, za pakete v inozemstvo, ki se krije pod smešno prevezo, da se je razmerje dinarja napram franku spremenilo na 20:1 za mednarodni promet.

V dobi slabega valutnega stanja, se je računalo 10 dinarjev za 1 frank, ko pa smo valutno napredovali, je pošta to razmerje poslabšala.

Sploh pa pri pičlem prometu v izvozu, ki znaša komaj osmi del uvoza, morebitna odškodninska diferenca sploh ne pride v poštev. Karakterističen je samo izgovor, ki bi si ga pošta pametneje prihranila.

Kvartalne podražitve pri pošti smo že vajeni, utemeljitve pošne uprave izzivajo samo zaslužene kritike.

O značaju dohodarstvenih sodišč.

Upravno sodišče je z odlokom z dne 17. okt. 1923 v smislu čl. 24. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih z dne 17. maja 1922, Službene Novine št. 111, takoj v nejavni seji, ne da bi pozvalo stranke, zavrnilo dne 4. julija 1923 vloženo tožbo N. N. zoper razsodbo višjega dohodarstvenega sodišča v Ljubljani glede prestopkov po §§ 84 in 85 prist. zak. en 1850.

Odlok se opira na sledeče razloge:

Tožba je naperjena zoper razsodbo oz. odlok višjega dohodarstvenega sodišča v Ljubljani. Zoper razsodbo oz. odlok viš. doh. sod. v Ljubljani pa v smislu člena 19. odst. 1. oz. 4. cit. zakona ni dopustna tožba na upravno sodišče.

Pristojnost upravnih sodišč je na eni strani omejena po čl. 15 tega zakona na administrativne spore, na drugi strani so pa golove stvari izrečno izključene iz upravnega sodstva, tako po čl. 19, točke 1 in 4, vse zadeve, ki spadajo v pristojnost rednih sodišč in upravni akti rednih sodišč. Administrativni spor je v smislu čl. 15 leg. cit. samo med pojedincom ali pravno osebo na eni in upravnim oblastvom na drugi strani, ter obstoji ako je akt upravnega oblastva kršil pravico ali v zakonu osnovan neposredni osebni interes tožiteljev.

Nastane vprašanje ali je smatrali v smislu §§ 517 do 520 kaz. zak. o dohodarstvenih prestopkih iz leta 1835 ustanovljena dohodarstvena sodišča (okrajna dohod. sodišča in višje dohod. sodišče) kot upravna oblastva v smislu čl. 15. ali kot sodišča in morda kot redna sodišča v smislu čl. 19, zak. o upravnih sodiščih. Rešitev tega vprašanja vsebuje obenem rešitev vprašanja kompetence upravnega sodišča glede razsodb dohod. sodišč.

Zgoraj stavljeno vprašanje je treba razmotrivati med drugim posebno na podlagi zgodovinskega razvoja dohod. sodstva. Velike važnosti za razumevanje razvoja dohodarstvenega sodstva je predavanje podpredsednika splošne dvorne komore z dne 29. marca 1835., št. 1944/P. D., s katerim se je predložil načrt združenega zakona o dohod. prestopkih in predavanje z dne 14. V. 1835., št. 3093/P. D., s katerim se je predložil zakonski načrt o pravnem postopanju pri dohod. prestopkih (glej Manz št. 15 ex 1905).

Ti načrti so bili objavljeni z razglasilnim patentom z dne 11. julija 1835., P. G. S., zvezek I. in III., št. 112, kot dohodarstveni kazenski zakon, ki še velja danes v območju Slovenije.

Dohod. zakon je kazenski zakon, kakor splošni kazenski zakon, ima pa v nasprotju s splošnim golove posebno. Vezi med splošnim kazenskim zakonom in dohod. kaz. zak. so jako očitne, ker je služil splošen kazenski zakon ex 1803 dohod. zak. ex 1835 kot vzgled.

Kakor je spadalo kaznovanje težkih policijskih prestopkov ne pred policijske oblasti, nego pred sodišča, tako so bila analogna za sojenje težjih dohod. deliktov, kjer gre za zelo občutne denarne, zaporne in druge kazni, ustanovaljena posebna mešana oblastva. Ta mešana oblastva, ki so v svoji notranjosti popolnoma drugače urejena kot upravna oblastva, se je hotelo tudi na zunaj ločiti od zadnjih s tem, da se jih je nazivalo na način, ki označuje nji-

hovo sodniško funkcijo, to je okrajno dohodarstveno, višje dohod. sodišče itd. Ta sodišča, imenovana mešana oblastva, obstoje popolnoma neodvisno od finančnih upravnih oblasti in nimajo nikakršnega upliva na upravo. Sodniki z upravnimi uradniki tvorijo posebno, od uprave popolnoma ločeno sodišče, ki je poklicano za sodniško odločevanje kazenskih prestopkov, ne pa morda za administrativno izvrševanje dohodninskih predpisov. Že zgodovinski razvoj nam kaže tedaj, da so bila dohod. sodišča zamišljena svoječasno kot prava sodišča z judikaturno kompetenco, kar so še danes.

Višje dohod. sodišče v Ljubljani, ki odločuje v zadnji instanci in končno o dohod. prestopkih, je sestavljeno iz predsednika, ki je obenem predsednik višjega deželnega sodišča, iz dveh prisodnikov-svetnikov delegacije ministrstva financ, obstoji tedaj v svoji večini iz sodnikov v strogem smislu besede. Kot najvišje kaz. sodišče o dohod. prestopkih vrši brezdvomno sodniško funkcijo.

Po dekretu dvorne komore z dne 29. jan. 1835 (P. G. S. 64, zvezek 18) sta predsedstvi višjega deželnega sodišča in višjega dohod. sodišča združeni in tvorijo senat višjega dohod. sodišča poseben senat višjega deželnega sodišča, radi česar se je ravnati natančno po predpisih višjega deželnega sodišča. Finančni uradniki, ki so prisodniki pri višjem dohod. sodišču, so glede službovanja v tem oziru odgovorni predsedniku višjega deželnega sodišča. Pa tudi v stvarnem oziru so ta mešana sodišča neodvisna, ker morajo po § 800. dohod. k. zak. uporabljati zgolj zakon.

Dohodarstveno postopanje je posebno pravno postopanje, ki ima golove določene oblike v tem smislu, da je v zakonu predpisano, kako se morajo pravna dejanja vršiti. To postopanje ima sicer razne posebnosti in tudi ne pozna modernih načel kaz. postopanja, golovo je pa, da se dohod. postopek vrši po golovem, v zakonu predpisanim redu in da je ta postopek poseben napram splošnemu postopanju kaz. reda iz l. 1873.

Iz vsega je razvidno, da niso dohod. sodišča upravna oblastva, nego da so z ozirom na to, da vrše pravo sodstvo, pravilna sodišča in da jih je zakonodajalec kot takšne tudi zamislil.

Izvele so pa iz sodstva upravnega sodišča vse zadeve rednih sodišč. Kaj so redna sodišča? Predvsem ne pride v poštev pojem jurisdikcije norme iz leta 1895, kjer so našle kot redna sodišča: okrajna, okrožna in deželna, trgovska, višja deželna in najvišji sodni dvor. Dohodarstvena sodišča niso civilna, nego kazenska sodišča. Kaj je redno kazensko sodišče? Ločiti je redna in izredna kazenska sodišča predvsem iz vidika, če se vrši sodstvo na podlagi rednega ali izrednega postopka. Dohod. sodišča se morajo prištevati sicer med posebna, ker vrše kazensko sodstvo posebne, ne splošne vrste, pač pa med redna sodišča, ker vrše na ozemlju Slovenije sodstvo redno na podlagi rednega postopanja, kakor je predpisano po drugem delu dohod. kaz. zak. ex 1835.

V prvi vrsti gre za interpretacijo v smislu zak. o državnem svetu in upravnih sodiščih samega event. ustave.

Zakon o upravnih sodiščih hoče, kakor samo ob sebi umevno, povdarjati upravna sodišča napram za druge zadeve že obstoječim sodiščem, med katere spadajo po gornjih izvajanjih tudi dohodarstvena sodišča. Ta zadnja sodišča imenuje zakon vsa skupaj »redna« sodišča in se rabi beseda »redno-redno« sodišče, zgolj v nasprotju z »upravnim« sodiščem. To je tudi umevno, če se pomisli, da se z ustanovitvijo upravnih sodišč prenaša sodstvo tudi na polje upravnopravnih zadev. Potrebno je tedaj bilo, da se delokrog na novo ustanovljenih sodišč posebno povdarja napram delokrogu že redno obstoječih in poslujočih sodišč. Razvidno je to med drugim tudi iz čl. 46. zak. o upravnih sodiščih, kjer se »upravnim« sodiščem nasproti postavljajo »redna« sodišča v toliko, da se za rešitev kompetenčnih konfliktov med obema določuje kasacijsko sodišče. Tudi ustava, ki je sicer glede strokovnega termina »redno sodišče« nedostajna, ker uporablja za različne pojme isti terminus, ima na par mestih pojem »reden« v prej omenjenem smislu. (Glej n. pr. čl. 110. ustave).

Višje dohodarstveno sodišče je, kakor že prej navedeno, le en oddelek višjega deželnega sodišča. Nikdo ne more dvomiti, da ni višje dež. sodišče redno sodišče v vseh svojih oddelkih in vsled tega je tudi višje dohod. sodišče smatrali za redno sodišče.

Z naredbo celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 14. novembra 1919, št. 111 (Uradni list kos 11-18) je bilo kot najvišja dohod. kazenska inštanca Slovenije določeno višje dohod. sodišče v Ljubljani, proti čegar razsodbam ni bilo več pritožbe. S tem je bilo ukinjeno prejšnje najvišje dohod. sodišče na Dunaju kot najvišja inštanca v dohod. zadevah. Upravno sodišče pa nikakor ni naslednik ali nadomestek najvišjega dohodarstvenega sodišča in ni torej tudi iz tega vidika kompetentno razsojati glede dohod. prestopkov, o katerih je razsojevalo višje dohod. sodišče v Ljubljani.

Po čl. 20. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih (Službene Novine št. 111-22) odloča upravno sodišče o svoje pristojnosti.

Nemška industrija kalija.

Med najvažnejšimi nemškimi industrijami je kalijeva, že zato, ker bi imela popoln monopol, če bi ne bilo Alzacije-Loaringije. Največja kalijeva družba Winterhall podaja sledeče nazorno poročilo. V glavnem se ozira sicer na leto 1922, vendar pa gre do letošnjega septembra. Seveda mora upoštevati poročilo v prvi vrsti politične in valutne razmere; pripoveduje nam, da so se leta 1922 cene dvanajstkrat dvignile, letos pa že do 3. septembra štirinajstkrat. Poročilo ugotavlja, da z ozirom na narodno-gospodarski pomen gnojenja s kalijem dviganje cen ni bilo sorazmerno produkcijskim stroškom in da bi bile cene že dosti nižje, če bi voznina ne bila tako visoka.

Na svetovnem trgu se je prodalo lansko leto okoli 16 milijonov meterskih stotov kalija, pet milijonov več kakor v zadnjem predvojnem letu 1913. Od teh 16 milijonov je prišlo na nemški kalijski sindikat 12 milijonov 955 tisoč, torej okroglo 13 milijonov. Alzaško-loarinško produkcijo cenijo na 2.5 milijona meterskih stotov. Ker je prodal nemški sindikat leta 1921 9.21 milijonov meterskih stotov, se je v letu 1922 prodaja zvišala za skoraj 40%. Zvišanje pa še daleko ni fisto, ki bi moralo biti, če bi bila šla predvojna uporaba kalija sorazmerno kvišku. Po tem razmerju bi bilo prišlo na leto 1922 24 milijonov meterskih stotov, torej še enkrat več, kakor jih je bilo v resnici. Od imenovanih 13 milijonov so porabili doma 75%, 25% so pa prodali v inozemstvo, predvsem na Poljsko. Vidi se, da so v tujino relativno dosti več prodali kakor pa prej. Tudi Zedinjene države severne Amerike so sedaj glede uvoza znatno bolj popustljive, kakor so bile prej.

Nemška industrija kalija je zaposljevala leta 1922 povprečno 53.000 delavcev in 4.500 nastavlencev. Pri tem je znižala lastne produktivne stroške in je združila produkcijo v obrate, ki najbolj gospodarsko delajo. Opustili so celo vrsto neracionalno delujočih podjetij in so stroje i. dr. uporabili v razširjenih obratih. Rentabiliteta vseh obratov je z ozirom na sedanje čase ugodna; so pa pač velike razlike.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Sola bi se sestavljala iz teoretičnega oddelka, kjer bi se predavalo blagoznanstvo, risanje, kalkulacije itd., toda v glavnem pa bi šola obstojala iz praktičnega dela. Praktično delo bi predaval in poučeval delavec, ki je v svoji stroki dobro izurjen. Po vzoru g. Gliše Josipovića, sifatra, ki je zasnoval industrijo za izdelavo obodov za sifa v Solofuši v račanskem okraju, bi bilo treba tudi v Sirogojno ter v Rudnoglavu privedi po enega izdelovalca vil, ki bi jih poučil tekom enega do dveh let, ker že znajo upogibati bukovino v izdelavi vil, kosilšč in lopat. Izdelke bi lahko preprodajal obrtni muzej v Beogradu, odnosno bi posredoval stik z odjemalci za nove izdelke in skrbel za njih prodajo.

Z napeljavo železnice v Užice se bo prodajni okoliš za to industrijo razširil in se bodo povečali izgledi za mnogo novih izdelkov, ker se njih prodaja ne bo omejevala na najožja tržišča in se tudi izdelava ne bo vezala na tako omejeno število izdelkov. S tem bo dana možnost prodaje in tudi možnost specializiranja v teh predmetih.

V Pilici, kjer se izdelujejo strgarski izdelki, bi bilo treba dobiti dobrih strgarskih mojstrov, da bi naučili kmete izdelovati palice za dežnike, bičnike, moške ročne palice, ustnike, pipe, sklédnike, etažerke, čepe, rožne vence, gumbice ter svetilnike in igrače za kroket, lawn-tennis, priprave za šivanje, lutke in slične izdelke. Druge bi bilo zopet treba poučevati v izdelavi drugih lesoreznih del, kakor rezbarstvu figur, soh in ornamentov za pohištvo. To bi se dalo doseči s tem, da bi se dobilo enega mojstra in priredil poseben tečaj. Nove izdelke bi morala v prvem času odkupovati država proti gotovi stalni odškodnini, da bi jih potom beogradskega obrtnega muzeja prodajala naprej. Razen tega bi bilo treba določiti nagrade za one kmete, ki se v spretnosti posebno odlikujejo.

V Gostinju in Ravnah bi lahko poučeval po en mojster kmete o izdelavi modernih stolov.

S takim delom bi država osnovala nove panoge produktivnega dela, pridobila na tuzemski produkciji in bi potom domače proizvodnje krila potrebe v predmetih, ki jih sedaj dovažamo iz inozemstva. Jamstvo, da bi se to dalo doseči, je podano že v domači industriji, ki že obstoja, kakor tudi v marljivosti in bistroumnosti ljudi, ki so v stanju vse, kar z očmi vidijo, tudi iz lesa izdelati. Močna naravna inteligenca tamošnjega prebivalstva, kakor tudi potreba, da se poleg poljedelstva bavijo ljudje čimdalje tem bolj s to izdelavo, ako hočejo eksistirati, so predpogoji, ki jamčijo za uspešno napredovanje te industrije, za katere snovanje so bili v inozemstvu najugodnejši Schwarzwald, Harz, Krkonoši in Vogezi. Moje mnenje, da je užiški okraj v tem oziru najprikladnejši in tudi najbolj potreben.

21. NASA PRODUKCIJA BOMBOZEVE VATE.

Pri nas se producira vata iz bombaža v Beogradu, Dugiresi, Karlovcu in Tržiču.

Poleg tega se pa uvaža. Leta 1920 se je importiralo navadne bombaževe vate 91.550 kg, za 1.180.383 Din. Hidroskopične in antiseptične vate

pa se je uvozilo 30.670 kg, za 773.378 Din. Bombaževih odpadkov, ki se uporablja za vafo, se je uvozilo 18.511 kg za 330.954 Din.

V Beogradu se nahaja tovarna za vafo in za umetno volno, ki izdeluje vafo za posteljne odeje, pamuklije in grudnjake. Tovarna namerava vpeljati izdelovanje gumirane vate za krojače in za izdelovalce kožuhovinastih čepic. Izdela letno 120.000 vate. Vafo izdeluje z razcupanjem belih opranih bombaževih cunj. Tovarna je bila pred vojno še enkrat tako velika, a je med vojno mnogo trpela. Pred vojno se je nahajala tudi tovarna za vafo v Šabcu, ki pa je bila med vojno uničena.

V Dugiresi in Karlovcu izdeluje domača tovarna d. d. predilnica in tkalnica bombaževih izdelkov tudi kardirano in nekardirano bombažovo vafo, in sicer navadno in medicinsko. Ona je v stanju izdelati toliko, da pokrije potrebo tuzemstva. V Karlovcu ima tovarna za posteljne odeje tudi tovarno za izdelavo vate in izdela toliko vate, kolikor je potrebno za svoje prešite odeje.

V Trzinu v Sloveniji izdeluje predilnica in tkalnica Gassner & Glanzmann letno okrog 60.000 kg vate, in sicer kardirane in nekardirane.

(Dalje sledi.)

ITO ZOBNA PASTA

odstranjuje neprijeten duh iz ust.

Trgovina.

Trgovska agencija naše kraljevine v Milanu. Ministrstvo trgovine in industrije je osnovalo v Milanu pooblaščenega trgovskega agencijo in poverilo nje vodstvu Avramu Leviću, vpokojenemu načelniku ministrstva financ.

Obrt.

Obrtniško predavanje, ki ga je priredila Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani dne 25. t. m. zvečer v vrtni dvorni »Pri Levu«, je izpadlo zelo lepo. Po pozdravu predsednika Zveze g. Franchetlija je obrtni referent Trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Preinar predaval o obrtnem pravu in obsegu obrtnih pravic obrtnika. Ker so se izvajanja nanašala na najvažnejša določila obrtnega reda, ki je predavatelj pomen predpisov obrazložil na podlagi konkretnih primerov iz prakse, so mu poslušalci sledili z največjim zanimanjem. Količnega pomena je tako predavanje za obrtnišvo, posebno za voditelje posameznih zadrug, je dokazala živahna debata, ki je sledila po predavanju.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. Po slanju dne 15. oktobra t. l. je imela naša Narodna banka v obtočku za 5.925 milijonov 816.730 Din bankovcev, kar znači napram obtoku po slanju dne 30. septembra t. l. znižanje za 2.733.740 Din. Metalna podlaga se je v istem času zvišala za 7.287.730 Din.

Prva hrvaška štedionica povišuje svoj kapital od 50 na 75 milijonov dinarjev z izdajo 50.000 novih akcij po 500 dinarjev nominalne.

Obtok bankovcev v Avstriji je znašal 15. oktobra 6.155 milijard kron ter je bil krit s kovinsko podlago in devizami do 55%. — Obtok bankovcev v Nemčiji je pa znašal v prvi dekadi oktobra 46.933 milijonov mark. Od zadnjega izkaza nemške državne banke je narasel za 18.704 milijone.

Adriatische Bank. Dunajski časopisi prinašajo: Dunajska podružnica Jadranske banke, ki se je pred nekaj časa spremenila v samostalno Adriatische Bank, Wien, stopila je sedaj v novo kombinacijo, ki bo imela na bodočo organizacijo te banke, kakor tudi na njen položaj odločujoč vpliv. Večina delnic Adriatische Bank, Wien je vezana v sindikatu, katerega člana sta Jadranska banka a. d., Beograd in znani dunajski finančnik S. Bronner, ki se že dalje časa vse močnejše in uspešnejše udeležuje v industriji. Vsled te nove kombinacije se bo Adriatische Bank, Wien bavila v večji meri kot do sedaj z industrijskimi posli, pri čemur pridejo,

naravno, v prvi vrsti v poštev oni na teritoriju Avstrije, slopila pa bo v ožje zveze tudi z Jugoslavijo in Češkoslovaško. Pri poslih v inozemstvu bo velike važnosti tudi ozka zveza z Jadransko banko a. d., Beograd, kot matično dunajskega zavoda. Močnejše udeleževanje v industriji bo našlo izraza tudi v tem, da vstopi v upravo Adriatische Bank, Wien več uglednih predstavnikov avstrijske industrije.

Davki.

Izenačenje neposrednih davkov. Finančna uprava je prvotni osnutek zakona o neposrednih davkih, ki naj izenači neposredne davke v naši kraljevini, vsled ostre kritike za enkrat predelala. Sedaj ga, kakor čujemo, vnovič predeluje posebna anketa strokovnjakov, ki naj v najkrajšem času izdela intencijam sedanjega finančnega ministra primeren osnutek. Ni izključeno da se bo Narodna skupščina že v doglednem času bavila z novim osnutkom, ki ga izdela anketa. Upamo, da bo finančna uprava tudi ta osnutek, kakor dosedanj, pravočasno poslala gospodarskim krogom na vpogled, da ga morejo proučiti še pred parlamentarno obravnavo.

Donos trošarine in taks. V mesecu septembru t. l. je država pobrala na trošarini 36.469.157 Din 35 p in na taksah 61.512.087 Din 05 p. V prvih treh mesecih proračunskega leta 1923-24 (julij, avgust in september 1923) je znašal donos na trošarini 133.979.644 Din 37 p in donos taks 175.371.480 Din 49 p, kar znači napram proračunu višji donos na trošarini za 12.384.394 Din 37 p in na taksah za 34.496.481 Din 49 p.

Izpremembe zakona o trošarini. Dne 25. t. m. se je baval finančni odbor Narodne skupščine s predlogom zakona o izpremembah nekaterih določil zakona o trošarini. Spričo danega političnega položaja ni pričakovali, da bi se na predlogu, ki očito favorizira agrarce, kaj izpremenilo, dasi bi bilo vsaj v interesu izenačenja davčnih bremen nujno potrebno, da se trošarina na žganje, ki se pobira le v prečasnih pokrajinah, sploh ukine in na ta način v celi kraljevini izenači konkurenčne pogoje.

Promet.

Dostava vagonov za dolgi les. Na priložbo izvoznikov lesa, da primanjkujejo v zadnjem času vagoni za izvoz lesa, posebno specijelni vagoni za dolgi les, kar se najbolj občuti na postaji Rakek, kjer zastajajo zbog tega velike količine za eksport pripravljenega lesa, tako, da ne morejo trgovci zadostiti svojim kupčijskim obvezam, je naslovila trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani utemeljeno vlogo na državno upravo južne železnice s prošnjo, da blagovoli posveliti zadevi nujno pažnjo in dodeliti postaji Rakek potrebno število vagonov za izvoz dolgega lesa.

Ponovne prodaje reekspedicij. V dnevnikih je pred približno 10 dnevi krožila vest, da je ministrstvo saobračaja pooblastilo železniške direkcije, da smejo dovoljevati v posebnih ozira vrednih primerih izjeme od splošne prepovedi reekspedicij. Ker se o tem ni objavila nobena uradna naredba, je trgovska in obrtniška zbornica prosila državno upravo južne železnice za pojasnila, na kar je prejela sporočilo, da ni državna uprava južne železnice do sedaj prejela v tem oziru nikakega uradnega obvestila in je radi tega merodajna odredba št. 9632 generalne direkcije drž. železnice, s katero so ponovne prodaje za čas izvozne sezone ukinjene, razen za carinsko robo, za prazne in polne cisterne in robo v privatnih vozovih.

Nova telefonska centrala. Direkcija pošle in telegrafa naznanja, da je bila 15. oktobra t. l. pri pošti Sodražica otvorena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

Zvišanje želez. tarifov na Madžarskem. Kakor poroča »Asz Est«, bodo stopili s 1. novembrom zvišani tarifi madžarskih železnic v veljavo. Zvišanje osebnih tarifov bo znašalo 70 odstotkov.

Prometne omejitve. Prometna omejitev za »Hungaria Mühle« za postajo Budapest dunaparti teher palyaudvar, razglašeno z brzojavko štev. 1.317, točka c), z dne 13. oktobra 1923, se razveljavi.

Trgovski register.

Vpisali sta se nastopni firmi: 1012. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: Ivan Pestolnik in drug. — 1013. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: Ivan Stare & drug.

Izbrisala se je naslojna firma: 1023. Sedež: Ljubljana. Besedilo firme: A. Kastrevc & Co.

Adicijski stroji.

THE REX CO., LJUBLJANA.

Razno.

Obmejna prometna komisija v Mariboru. Jugoslovansko - avstrijska komisija za ureditev obmejne prometa, ki se je dne 20. t. m. sestala v Mariboru in kateri načeljuje na naši strani vladni svetnik dr. Franjo Vodopivec, na avstrijski pa sekcijski svetnik dr. Frühberger, obravnava predmete, navedene v zaključnem protokolu k. čl. VIII. dopolnilnega sporazuma o regulaciji obmejne prometa med našo državo in Avstrijsko republiko. Kakor čujemo, se je dosedaj dosegel sporazum glede turističnega prometa in glede planinskih pašnikov. Obravnavili se imajo še: vprašanje regulacije Mure, ribolov v Muri, oprašanje obmejnih cest in mostov, definitivne določbe obmejnega pašu ter še nekatera druga vprašanja manjšega pomena. Pozivamo vse, ki imajo kake važne predloge, tičeče se navedenih vprašanj, da jih takoj sporoče trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se jih bo moglo primerno upoštevati.

Nedvignjeni garancijski zneski. Inšpektorat državnih železnic v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici, da se je ugotovilo, da mnoge stranke, ki so pri naročitvi vozov vplačale predpisani garancijski znesek (Din 200.— za vsak naročeni voz) o priliki predaje naloženih vozov ne zahtevajo povrnitve istega. Da se v bodoče zaračunanje takih nedvignjenih garancijskih zneskov za nedoločen čas prepreči, so prejeli vsi pošlajni uradi nalog, da vse tekom 2 mesecev nedvignjene garancijske zneske zaračunajo med prejemke. Take zneske morajo stranke prejeli povrnjene le na kolekovano pismeno prošnjo, naslovljeno na direkcijo drž. žel. v Zagrebu, uposlano potom postaje, kjer so vplačale dolične garancijske zneske. Želeži bi bilo tedaj, da vsi zainteresirani, v kolikor nimajo založenega stalnega depozita, takoj po naložitvi vozov zahtevajo na prejeto položnico povrnitev vplačanih zneskov.

Nedvignjeni državljanski dekreti. Imena opantov, čijih opcije so rešene in državljanjski dekreti nedvignjeni ter nevročljivi, so afiširani na javnih deskah mestnega magistrata v Ljubljani in obč. hiše v Spodnji Šiški.

Gospodarski odnošaji med Avstrijo in Jugoslavijo. V trgovskem muzeju je imel zanimivo predavanje generalni ravnatelj Oskar Taussig o gospodarskih odnošajih med Jugoslavijo in Avstrijo. Med drugimi je omenil, da je Avstrija dobavila Jugoslaviji za 14.000.000 zlatih kron več blaga, nego ga je izvozila iz Jugoslavije. Avstrija je iz Jugoslavije dobila živeža za 15 milj. zlat. K, za 13 milj. živine in za 2.600.000 zlatih kron različnih surovin. Za 14 milijonov zlatih kron pa je Avstrija več izvozila v Jugoslavijo. Govorec o gospodarskem in socialnem redu v Jugoslaviji je ravnatelj Taussig naglašal, da je Jugoslavija država bodočnosti in da je v interesu Avstrije okrepiti gospodarske in trgovske zveze s to državo.

Rusko žito za Avstrijo. Prejšnji teden je prišel v tržaško pristanišče prvi brod z ruskim žitom, ki je namenjeno v Avstrijo. Gre za prvo pošiljatev 4500 ton žita. Njegova kvaliteta je enaka severno - ameriškemu manitobažitu. V Avstriji pričakujejo od daljnega sistematičnega uvoza ruskega žita padec žitne cene.

Jubilej tvrdke. Kakor doznamo, obhaja tvrdka Herz & sin v Karlsdorfu (Banat), tovarna salame, masti, prekajenine in klobas, dne 27. t. m. pideset-

lečnico svojega obstoja. Izdelki te tvrdke, posebno pa zimska salama, gnjatna salama, mortadela, svinjska mast ter raznovrstne slanine in prekajenine, so najbolj poznane na tujakšnem trgu in odličnega slovesa. Tudi v inozemstvo razpečava imenovana tvrdka že nekaj desetletja svoje izdelke, za kar pričča deset odlikovanj, ki si jih je pridobila na raznih svetovnih razstavah z ozirom na prvovrstnost in odličnost kvalitete njenih proizvodov. — Želimo tvrdki Herz & sin tudi v bodoče mnogo sreče in obilo uspeha, priporočujoč jo vsakomur.

Tržna poročila.

Zagrebska blagovna borza 25. oktobra. Na produkti borzi noliirajo: bačka koruza, bačka postaja, roba 225, slavonski oves, postaja, roba 235, moka, baza »0«, roba 545, slavonska, baza »0«, franko Zagreb, roba 565. Tendence neizpremenjena.

Tedenski sejem v Zagrebu. Zagreb, 24. oktobra. Sejmišče je bilo včeraj prenatrpano. Velik je bil zlasti dogon rogateg živine. Malo pa je bilo domače živine in prašičev. Obisk je bil dober in so zlasti na tržišču prevladovali Slovenci, ki so kupovali živino za Ljubljano in Maribor. V cenah ni velike izpremembe, razen teletine, ki se je pocenila. Konjski sejm je bil zelo slab. Kupci so bili le Italijani. Cene za kg žive teže so notirale: voli bosanski I. 11.50—12.50, II. 10—11, III. 8—9; domači I. 13.50—15, II. 11.25—12.50, III. 10—11; krave I. 11.50 do 13, II. 10—11, III. 7—8; svinje: domače pilane I. 27—28, II. 25—26; teleta: domača I. 23—25, II. 21.50—22.50, bosanski čokli 8—9.

Dunajski živinski sejm (25. oktobra). Goveda: Dogon 938 glav; od tega iz Jugoslavije 578 komadov. Notirajo za kg žive teže, v tisočih ak: voli 10 do 15, biki in krave 10—15; slaba živina 7 do 10. — Svinje: Dogon 269 komadov. Notirajo za kg žive teže, v tisočih ak: debele 26—27.1, mesnate 26—27.

Hmelj.

XXXIII. brzojavno tržno poročilo: Zatec, C. S. R., 23. oktobra 1923. Slabo napokovanje — cene od 3.930 do 4.000 čK za 50 kg.

Eksport hmelja v Belgijo. Belgija uvaža vsako leto veliko množino hmelja za svoje pivovarne. Opozorjeni na to, da je pridelek hmelja v Jugoslaviji tako velik, da se izvažajo, želijo belgijski pivovarnarji stopiti v stik z našimi hmeljarji. Vsi hmeljarji, ki imajo na tem interes, naj pošljejo natančne ponudbe z navedbo cen, plačilnih kondicij, dobavnega roka, natančnimi navedbami o krajevnem poreklu hmelja ter vzorci na belgijski konzulat v Ljubljani (v pisarniških prostorih velesejma).

Dobava, prodaja.

Dobava dlet in obličev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 10. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 3.000 komadov raznih dlet in približno 350 komadov raznih obličev.

Dobava mila. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 9. novembra t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 1.500 kg belega mila za pranje.

Dobava svedrov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 10. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 56 zavojnih svedrov za razpornike.

Dobava žag in svedrov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 10. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave kovinskih žag in plinskih zavojnih svedrov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Drago Cerlini Celje
Slovenija
Glavni trg 17.
Točna posrežba.
Export.

NA VELIKO IN MALO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gume, sukanec, vezeno, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukič in drug
= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24

Pristopajte kot član k društvu
»TRGOVSKA AKADEMIJA«

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

Čilski soliter,
žveplo in modra galica.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379. mestni tesarski mojster Telefon št. 379.
LJUBLJANA, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi razna, tla, sfopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jazov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

Telefon 436. Telefon 436.
Tovarna kanditov
FR. ROZMAN
Maribor, Aleksandrova c. 57
priporoča
VSE VRSTE KANDITOV (BONBONOV)
po najnižjih tovarniških cenah.
ZAHTEVAJTE CENIK!

Veletrgovina
A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

ANTOMOBILE

TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. 8.

Izšla je

TARIFA

za izvoz vsakovrstnega lesa v Italijo, nova izdaja, veljavna od 15. septembra 1923. Cena 20 Din. — Dobi se tudi po povzetju pri V. TOME, DUNAJSKA CESTA 31., LJUBLJANA.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opre-
mah Gritzner, Kaiser, Adler za ro-
binsko in obrtno rabo, istočasno igle,
olje ter vse posamezne dele za vse
sisteme. Na veliko in malo!

Verfex
JUG & ZUPANČIČ
CELJE, Narodni dom.

Manufaktura en-gros.

Manufaktura en-gros.

Zastopstvo in tovarniška zaloga tovarn

FRANC M. RHOMBERG v Dornbirnu in **J. G. ULMER** v Dornbirnu.

TISKARNA MERKUR

Tiska časopise,
knjige, brošure,
cenike, pravila,
koledarje,
posestnice

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA Družba
Ljubljana

Tiska trgovske in
uradne tiskovine,
pisemske kuverte
in druge
tiskovine

Simon Gregorčičeva ulica št. 13. — Telefon 552.

AVTO

bencin, pnevmatika olje, mast, vsa
popravila in vožnja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudim.
Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.

Razširjajte »TRGOVSKI LIST«!

KAMENIT
TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA
Družba
D.O.Z.

LAŠKO
Slovenija

Ustanovljeno leta 1910.
Dolgoletna garancija za dobro
kakovost.

Cenejšje kakor ilovna opeka.

Kamenit sestoji iz azbesta (ka-
men) in portland-cementa, vsled
tega je streha vedno močnejša
in ne zahteva nobenega popra-
vila.

Dolžnost vsakega posestnika strehe
je, da si naroči večno trpežno in
ognja varno streho iz

KAMENITA = ETERNITA.

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša
referenca. — Tudi na
obroke dobavi trdka

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

